

VZDELÁVANIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Obsah

ÚVOD	03	AKREDITÁCIA	26
ZDRAVOTNÍCKE POVOLANIA	05	FINANCOVANIE VZDELÁVANIA ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV	27
PRÍPRAVA ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV	06	SÚSTAVNÉ VZDELÁVANIE	28
Príprava lekárov	06	UZNÁVANIE VZDELANIA	29
Príprava zubných lekárov, dentálnych hygieničiek a zubných technikov	08	POTVRDZOVANIE VZDELANIA	31
Príprava farmaceutov	10	Príloha č. 1 Zoznam stredných zdravotníckych škôl v Slovenskej republike	32
Príprava sestier, zdravotníckych asistentov a sanitárov	11	Príloha č. 2 Zoznam fakúlt vysokých škôl v Slovenskej republike zameraných na štúdium pre zdravotníckych pracovníkov	34
Príprava pôrodných asistentiek	15	Príloha č. 3 Použitá literatúra	35
Príprava fyzioterapeutov a masérov	17		
Príprava zdravotníckych záchránárov	19		
Príprava laborantov	20		
Príprava rádiologických asistentov	21		
Príprava očných optikov a optometristov	22		
Príprava ortopedických technikov	23		
Príprava asistentov výživy	23		
Príprava verejných zdravotníkov	24		
Príprava psychológov, logopédov a liečebných pedagógov	25		

ÚVOD

Ochrana a upevňovanie ľudského zdravia je dôležitou súčasťou našej spoločnosti. Rozhodujúcim činiteľom v tomto procese je zdravotnícky pracovník, ktorý vykonáva svoju prácu v príslušnom zdravotníckom povolaní. Zdravotnícke povolania sú rozmanité a stále sa vyvíjajú tak ako celá spoločnosť. Medziňikom vo vývoji inštitucionalizovaného zdravotníckeho školstva v novodobej histórii bol rok 1951.

Zdravotnícke školstvo v tomto období tvorili stredné zdravotnícke školy, ktoré prešli od roku 1953 s definitívnou platnosťou do pôsobnosti rezortu zdravotníctva, a vzdelávacie inštitúcie pre ďalšie vzdelávanie lekárov, farmaceutov a stredných zdravotníckych pracovníkov. Poslaním týchto vzdelávacích inštitúcií bolo a stále v princípe je zabezpečovať vysokú odbornú pripravenosť a výchovu zdravotníckych pracovníkov s dôrazom na vysokú profesionalitu, pevné morálne presvedčenie, empatiu, pohotovú a tvorivú prístup k jednotlivcom a skupinám v rôznych náročných každodenných situáciách. V tom istom roku - 1. mája 1953 - bolo tiež zriadené Školské stredisko Poverenctva zdravotníctva pre doškoľovanie lekárov. Neskôr pod rôznymi názvami (Slovenský ústav pre doškoľovanie lekárov - 1956, Inštitút pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov - 1964). Pre sestry, pôrodné asistentky a ďalšie kategórie stredných zdravotníckych pracovníkov sa začalo inštitucionalizované ďalšie vzdelávanie v roku 1960 vznikom Ústavu pre ďalšie vzdelávanie stredných zdravotníckych pracovníkov. V roku 1991 boli obidve vzdelávacie inštitúcie pretransformované do jednej s názvom Inštitút pre ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve. Neskôr v roku 1998 došlo k zmene názvu na Slovenská postgraduálna akadémia medicíny. Vydaním zákona č. 131/2002 o vysokých školách sa vytvoril priestor pre ďalšiu transformáciu tejto vzdelávacej inštitúcie na vzdelávaciu inštitúciu

univerzitného charakteru s názvom Slovenská zdravotnícka univerzita v Bratislave. Slovenská zdravotnícka univerzita poskytuje vysokoškolské vzdelanie a ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov.

Odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania môžu pracovníci nadobudnúť získaním vysokoškolského vzdelania I. stupňa alebo II. stupňa v akreditovaných zdravotníckych študijných odboroch **vysokých škôl** alebo získaním vyššieho odborného vzdelania, úplného stredného odborného vzdelania alebo stredného odborného vzdelania v zdravotníckych študijných odboroch zaradených do siete **stredných zdravotníckych škôl**.

Od roku 2003 stredné zdravotnícke školy prešli do zriaďovateľskej pôsobnosti Ministerstva školstva Slovenskej republiky s tým, že Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky v nich riadi odbornú zložku vzdelávania, určuje sieť študijných odborov a zaraďuje a vyraduje zo siete SZŠ v Slovenskej republike.

Nadväzne na nadobudnutú odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania sa ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov zabezpečuje

- **špecializačným štúdiom,**
- **přípravou na výkon certifikovaných pracovných činností,**
- **sústavným vzdelávaním.**

V súvislosti s demokratizačnými zmenami v spoločnosti a zmenami v systéme poskytovania zdravotnej starostlivosti v roku 2004 bol v inštitucionálnom usporiadaní zdravotníckych vzdelávacích inštitúcií zrušený monopol postavenia inštitúcií pre ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve a do systému zdravotníckeho školstva bol zavedený princíp plurality.

Na zabezpečenie kontinuity, najmä špecializačného vzdelávania zdravotníkov, sa v príslušných právnych predpisoch stanovilo, že **Slovenská zdravotnícka univerzita** môže najdlhšie do konca roku 2006 realizovať študijné programy ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov bez získania akreditácie od Akreditačnej komisie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov.

Uskutočnenie všetkých týchto zmien by malo zabezpečiť kvalitatívne vyšší stupeň rozvoja odborných vedomostí a zručností, ako aj osobných schopností zdravotníckych pracovníkov s plným uvedomením si všetkých potrieb v oblasti ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov s cieľom poskytnúť odbornú a kvalitnú zdravotnú starostlivosť.

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky pripravuje potrebné kroky, aby sa v krátkom čase mohla naplno realizovať pluralita vzdelávacích ustanovizní v špecializačnom štúdiu. Prostredníctvom Akreditačnej komisie MZ SR pre ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov (www.health.gov.sk) mienia v roku 2006 získať akreditáciu prvé vzdelávacie inštitúcie, ktoré zrušia doterajší viac ako 50 rokov trvajúci monopol Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave na realizáciu tohto štúdia.

ZDRAVOTNÍCKE POVOLANIA

V Slovenskej republike poskytujú zdravotnú starostlivosť, vykonávajú ochranu zdravia, lekársku posudkovú činnosť, zaobchádzanie s liekmi a zdravotníckymi pomôckami a kontrolu a dohľad nad poskytovaním zdravotnej starostlivosti, ochranou zdravia atď. zdravotnícki pracovníci **v nasledujúcich zdravotníckych povolaniach:**

- lekár,
- zubný lekár,
- farmaceut,
- sestra,
- pôrodná asistentka,
- fyzioterapeut,
- verejný zdravotník,
- psychológ,
- logopéd,
- liečebný pedagóg,
- rádiologický asistent,
- zdravotnícky záchranár,
- dentálna hygienička,
- asistent hygieny a epidemiológie,
- asistent výživy,
- zdravotnícky asistent,
- optometrišta,
- očný optik,
- zubný technik,
- ortopedický technik,
- masér,
- sanitár,
- laborant
 - technik laboratórnej medicíny,
 - medicínsko-technický laborant,
 - zdravotnícky laborant,
 - farmaceutický laborant,
- prípadne aj špeciálny pedagóg, biológ, fyzik, chemik, genetik.

Väčšina zdravotníckych pracovníkov sa na výkon svojho zdravotníckeho povolania v Slovenskej republike pripravuje na stredných zdravotníckych školách (príloha č. 1) a v bakalárskom, magisterskom a doktorskom vysokoškolskom štúdiu na lekárske fakultách, fakultách

ošetrovateľstva alebo na fakultách zdravotníctva vysokých škôl (príloha č. 2).

Zdravotnícki pracovníci sa po získaní vzdelania na stredných zdravotníckych školách alebo v niektorom zo stupňov vzdelania na vysokých školách Slovenskej republiky môžu zamerať na výkon vybraných špecializovaných pracovných činností a štúdiom v ďalšom tzv. špecializačnom štúdiu sa v nich zdokonaľujú natoľko, že ich môžu potom vykonávať samostatne.

PRÍPRAVA ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV

Príprava lekárov

Na výkon **odborných pracovných činností lekára** sa požaduje, aby občan Slovenskej republiky získal vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v doktorskom študijnom programe. Študijný odbor, v ktorom možno na území Slovenskej republiky získať toto vzdelanie a Európska únia ho uznáva za rovnocenné s porovnateľnými vzdelávacími programami všetkých ostatných členských štátov únie, má názov všeobecné lekárstvo.

Štúdium odboru všeobecné lekárstvo na vysokej škole má v dennej forme štúdiá trvať šesť rokov a zahŕňať najmenej 5 500 hodín teoretickej a praktickej výučby a jeho úspešné absolvovanie vedie k získaniu akademického titulu doktor všeobecného lekárstva (v skratke "MUDr.")

V súčasnosti možno toto vzdelanie v SR získať na

- **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave** (www.fmed.uniba.sk)
- **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave** (www.jfmed.uniba.sk)
- **Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** (www.medic.upjs.sk)

V prípade, že chce lekár **samostatne vykonávať špecializované lekárske pracovné činnosti**, je potrebné, aby v ďalšom štúdiu získal diplom o špecializácii. Špecializačné štúdium lekárov má v zmysle smernice EÚ 93/16/EHS nadväzovať na vysokoškolské doktorské vzdelanie v odbore všeobecné lekárstvo a trvať najmenej tri roky.

Absolvovaním špecializačného štúdia má lekár právo používať profesionálne označenie **lekár špecialista** spojené s názvom príslušného **špecializačného odboru, ktorých je v súčasnosti 105.**

Na margo uvádzame, že skutočná dĺžka špecializačného štúdia a presný názov špecializačného odboru však bývajú mnohokrát iné, ako je všeobecne známe a používané skrátené označenie. Tak napríklad špecializačné štúdium na samostatný výkon „anesteziológa“ trvá v Slovenskej republike najmenej 5 rokov a úplný názov špecializácie, ktorú lekár získava ukončením takého štúdia, je anesteziológia a intenzívna medicína. V tomto duchu by sa dalo pokračovať pri väčšine **špecializačných odborov pre lekárov.**

Reálne trvanie špecializačného štúdia v jednotlivých špecializačných odboroch, ktoré bude záväzná pre všetky vzdelávacie inštitúcie, ktoré by chceli také štúdium realizovať, navrhuje ministromi zdravotníctva Akreditačná komisia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov.

Minimálne trvanie, ktoré musí Akreditačná komisia pri svojom rozhodovaní o skutočnej dĺžke špecializačného štúdia rešpektovať s odkazom na príslušné smernice Európskej únie a presné označenie jednotlivých špecializácií lekárov, možno nájsť v Prílohe č. 2 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 743/2004 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov.

Získanie diplomu o špecializácii umožňuje, aby si lekár podal na **Slovenskú lekársku komoru (www.lekom.sk) žiadosť o licenciu na výkon zdravotníckeho povolania lekára** vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť.

Ak lekár chce poskytovať zdravotnú starostlivosť vo vlastnej ambulancii, ešte je potrebné, aby získanú licenciu predložil príslušnému (podľa miesta poskytovania zdravotnej starostlivosti) **úradu samosprávneho kraja - lekárovi samosprávneho kraja so žiadosťou o vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie.**

Napríklad na prevádzkovanie ambulancie všeobecnej starostlivosti o dospelých je potrebné, aby lekár po získaní akademického titulu MUDr. ešte študoval v špecializačnom štúdiu v odbore všeobecné lekárstvo najmenej ďalšie tri roky, získal diplom o špecializácii v odbore všeobecné lekárstvo a až potom môže Slovenskú lekársku komoru požiadať o vydanie licencie a samosprávny kraj o vydanie povolenia.

Lekár môže v súčasnosti získať diplom o špecializácii v niektorom zo špecializačných odborov určených pre lekárov na

- **Fakulte zdravotníckych špecializačných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave (www.szu.sk)**

Aj po získaní špecializácie a počas výkonu špecializovaných pracovných činností na základe získaného diplomu o špecializácii sa môže lekár ešte užšie zamerať na niektoré pracovné činnosti potrebné v danej špecializácii a **získať certifikát na vykonávanie certifikovaných pracovných činností** (väčšinou ide hlavne o zdokonalenie sa v nejakej diagnostickej alebo liečebnej metóde, akou je napríklad endoskopia, ultrasonografia ai.).

Nariadenie vlády č. 743/2004 Z. z. v platnom znení ponúka lekárom vzdelávanie v **29.**

certifikovaných pracovných činnostiach.

Okrem špecializačného štúdia v medicíne a certifikačnej prípravy lekárov sa ešte možno v zdravotníckej praxi stretnúť s pojmom **postgraduálne vzdelávanie.**

Postgraduálne vzdelávanie lekárov si v súčasnosti už nie je vhodné zamieňať so špecializačným štúdiom, aj keď je pravdou, že v minulosti možno legislatíva ponúkala väčší priestor na takéto prelínanie.

V postgraduálnom vzdelávaní lekárov sa podľa vysokoškolského zákona (č. 131/2002 Z. z. v platnom znení) získava ďalší stupeň vysokoškolského vzdelania - III. stupeň v konkrétnom doktorandskom študijnom programe (PhD.), ktorý je založený najmä na vlastnom príspevku študenta, ktorý je výsledkom **vedeckého bádania a samostatnej tvorivej činnosti v oblasti vedy alebo techniky.**

Vymenovací pokračovaním za profesora alebo docenta pri splnení presne stanovených kritérií sa v postgraduálnom vzdelávaní lekárov tiež získava vedecko-pedagogický titul „docent“ alebo „profesor“.

Špecializačné štúdium a certifikačná príprava lekárov, ako súčasť **ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sú viac zamerané na prípravu špecialistov orientovaných na poskytovanie kvalitnej zdravotnej starostlivosti** ako na výkon vedeckého bádania v tejto oblasti a pedagogickej činnosti na vysokej škole.

Preto je potrebné rozlišovať prípravu lekárov odborníkov v poskytovaní zdravotnej starostlivosti od prípravy lekárov - vedcov a lekárov - pedagógov pre vysoké školy, ktorá je tiež potrebná a tvorí určitú nadstavbu, avšak určite nie v rovnakom počte a rozsahu, ako je potreba lekárov špecialistov.

Príprava zubných lekárov, dentálnych hygieničiek a zubných technikov

Na výkon **odborných pracovných činností zubného lekára** sa požaduje, aby občan Slovenskej republiky získal vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v doktorskom študijnom programe v študijnom odbore **zubné lekárstvo**, ktoré trvá v dennej forme štúdia šesť rokov a pozostáva z teoretickej výučby a praktickej výučby.

Iba študijný odbor zubné lekárstvo uznáva Európska únia za rovnocenný s porovnateľnými vzdelávacími programami všetkých ostatných členských štátov únie, ktorý je určený na prípravu zubných lekárov na samostatný výkon činností v zubnom lekárstve. Úspešné absolvovanie tohto štúdia vedie k získaniu akademického titulu doktor zubného lekárstva (v skratke "MDDr.").

V súčasnosti ho možno v SR získať na

- **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (www.fmed.uniba.sk)**
- **Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (www.medic.upjs.sk)**

Príprava odborníkov na samostatný výkon odborných pracovných činností spojených so starostlivosťou o chrup, ústnu dutinu a tkanivá prebiehala pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie 1. mája 2004 podstatne inak, ako bola a je predstava Európskej únie.

Doterajšie štúdium (vysokoškolské štúdium v študijnom odbore stomatológia) bolo podľa hodnotenia predstaviteľov Európskej komisie zamerané príliš teoreticky a podľa nich muselo sa doplniť nadväzujúcim ďalším špecializačným štúdiom v špecializačnom odbore stomatológia v čase, keď už mal stomatológ na zá-

klade získaného vysokoškolského vzdelania samostatne vykonávať stomatologickú prax.

Preto Slovenská republika pristúpila k postupnému útlmu špecializačného štúdia v špecializačnom odbore stomatológia, ktoré by malo viesť až k jeho úplnému zrušeniu približne okolo roku 2015.

Má sa tým umožniť, aby tzv. „dobiehajúci“ absolventi Európskou úniou zrušeného nekompatibilného vysokoškolského študijného programu v študijnom odbore stomatológia mali ešte možnosť si vzdelanie doplniť o potrebné praktické zručnosti a vedomosti na požadovanú úroveň a po získaní diplomu o špecializácii v odbore stomatológia mohli začať samostatne vykonávať zubnolekársku prax.

Špecializačné štúdium v špecializačnom odbore stomatológia možno v zmysle príslušných smerníc Európskej únie nahradiť najmenej tri roky trvajúcou odbornou zdravotníckou praxou pod vedením lekára so špecializáciou v odbore stomatológia.

Preto možno konštatovať, že **o licenciu na samostatný výkon zdravotníckeho povolania zubného lekára môže Slovenskú komoru zubných lekárov (www.skzl.sk) požiadať**

- držiteľ diplomu o získaní tzv. pregraduálneho vzdelania v novom vysokoškolskom doktorskom študijnom programe v študijnom odbore zubné lekárstvo s titulom MDDr.,
- držiteľ diplomu o získaní tzv. pregraduálneho vzdelania v zrušenom vysokoškolskom doktorskom študijnom programe v študijnom odbore stomatológia s titulom MUDr. a diplomu o špecializácii v študijnom odbore

stomatológia alebo držiteľ diplomu o získaní tzv. pregraduálneho vzdelania v zrušenom vysokoškolskom doktorskom študijnom programe v študijnom odbore stomatológia s titulom MUDr. a dokladom o najmenej tri roky trvajúcej odbornej zdravotníckej praxi počas posledných piatich rokov pod vedením stomatológa (MUDr.) so špecializáciou v odbore stomatológia.

Následne je potrebné, aby žiadateľ získanú licenciu predložil príslušnému (podľa miesta poskytovania zdravotnej starostlivosti) **úradu samosprávneho kraja – lekárovi samosprávneho kraja so žiadosťou o vydanie povolenia na prevádzkovanie ambulancie.**

Zubný lekár MDDr., lekár MUDr. so špecializačným diplomom v špecializačnom odbore stomatológia alebo lekár MUDr. s najmenej trojročnou odbornou zdravotníckou praxou počas posledných piatich rokov pod vedením stomatológa (MUDr.) so špecializáciou v odbore stomatológia sa môže ďalej špecializovať v štyroch špecializačných odboroch, a to:

- maxilofaciálna chirurgia,
- čelustná ortopédia,
- detské zubné lekárstvo a
- revízne zubné lekárstvo.

Zubný lekár a stomatológ môže získať diplom o špecializácii v niektorom zo špecializačných odborov určených pre zubných lekárov na

■ **Fakulte zdravotníckych špecializačných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave (www.szu.sk)**

Po získaní špecializácie v niektorom z vymenovaných štyroch špecializačných odborov alebo aj počas špecializačného štúdia tam, kde je to prípustné, môže sa ešte užšie zamerať na niektoré pracovné činnosti potrebné v danej špecializácii a **získať certifikát na vykonávanie certifikovaných pracovných činností.** Nariadenie vlády č. 743/2004 Z. z. v platnom

znení ponúka zubným lekárom a stomatológom vzdelávanie v štyroch certifikovaných pracovných činnostiach:

dentoalveolárna chirurgia,
choroby slizníc ústnej dutiny,
implantológia a
mukogingiválna chirurgia.

V súvislosti so zdravotníckym povolaním zubný lekár je potrebné uviesť, že zubný lekár spolupracuje pri výkone svojho povolania s povolaniami dentálna hygienička a zubný technik.

Pri povolaní **dentálna hygienička** ide o povolanie orientované hlavne na systematickú preventívnu starostlivosť o ústnu dutinu, vykonávanie náviku postupov a techník ústnej hygieny a kolektívnu zdravotnovýchovnú činnosť zameranú na prevenciu zubného kazu, zhodnotenie chrupu a jeho kazov.

Na výkon odborných pracovných činností **dentálnej hygieničky** sa požaduje získanie vyššieho odborného vzdelania v študijnom odbore dentálna hygiena na príslušnej strednej zdravotníckej škole alebo získanie vysokoškolského vzdelania I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore dentálna hygiena.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vyššie odborné vzdelanie v študijnom odbore diplomovaná dentálna hygienička na

■ **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**
■ **Strednej zdravotníckej škole vo Zvolene, J. Kozáčka 4**

a vysokoškolské vzdelania I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore diplomovaná dentálna hygienička na

■ **Fakulte zdravotníctva Prešovskej univerzity v Prešove.**

Zubný technik navrhuje riešenia v oblasti

fixnej a snímateľnej protetiky a čelustnej ortopédie. Odporúča vhodné konštrukčné riešenia zhotovovania zubných náhrad štandardných a nadštandardných možností, určuje farbu a tvar zhotovených zubov, podieľa sa na vývoji dentálnych materiálov, dentálnych prístrojov a nástrojov a zodpovedá za ich údržbu. Zubný technik veľmi často a úzko spolupracuje so zubným lekárom. Na výkon odborných pracovných činností **zubného technika** sa požaduje získanie vyššieho odborného vzdelania v študijnom odbore diplomovaný zubný technik alebo získanie úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore zubný technik.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vyššie odborné vzdelanie v študijnom odbore diplomovaný zubný technik na

■ **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17**
■ **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**
■ **Strednej zdravotníckej škole v Žiline, Hlboká cesta 23**
a úplné stredné odborné vzdelanie v študijnom odbore zubný technik na
■ **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17**
■ **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**
■ **Strednej zdravotníckej škole v Žiline, Hlboká cesta 23.**

Príprava farmaceutov

Na výkon **odborných pracovných činností farmaceuta** sa požaduje získanie vysokoškolského vzdelania II. stupňa v magisterskom študijnom programe v študijnom odbore farmácia. Štúdium odboru farmácia má v dennej forme štúdiu trvať päť rokov, ktoré majú pozostávať z najmenej štyroch rokov teoretickej prípravy a najmenej šiestich mesiacov praxe vo verejnej lekární alebo nemocničnej lekární. Jeho úspešné absolvovanie vedie k získaniu akademického titulu Mgr.

V súčasnosti ho možno v SR získať na

■ **Farmaceutickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (www.fpharm.uniba.sk)**

Minimálne požiadavky na obsah vysokoškolského štúdia farmaceutov sú zakotvené v príslušných smerniciach Európskej únie, a tie sú premietnuté do ustanovení **nariadenia vlády SR č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti zdravotníckych pracovníkov.**

Farmaceuti sa môžu ďalej pripravovať na výkon špecializovaných pracovných činností v šiestich špecializačných odboroch, a to:

■ farmaceutická kontrola a zabezpečovanie kvality liekov,
■ farmaceutická technológia,
■ lekárstvo,
■ klinická farmácia,
■ revízne lekárstvo a
■ technológia rádiofarmák.

Diplom o špecializácii v týchto odboroch môže farmaceut zatiaľ získať len na

■ **Fakulte zdravotníckych špecializačných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave (www.szu.sk)**

Taktiež sa môžu ešte užšie zamerať na niektoré pracovné činnosti potrebné v danej špecializácii a **získať certifikát**

na vykonávanie certifikovaných pracovných činností. Nariadenie vlády č. 743/2004 Z. z. v platnom znení ponúka farmaceutom vzdelávanie v piatich certifikovaných pracovných činnostiach, a to:

- diagnostické zdravotnícke pomôcky in vitro,
- farmakoekonomika,
- klinické skúšanie produktov a liekov,
- príprava cytostatík,
- zabezpečovanie kvality transfúzných liekov.

Licenciu na výkon zdravotníckeho povolania osobám, ktoré získali odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania farmaceuta, vydáva Slovenská lekárska komora (www.slek.sk) na základe podanej žiadosti.

Povolenie na poskytovanie lekárskej starostlivosti **pre verejnú lekárňu, pobočku verejnej lekárskej samosprávnej kraj podľa miesta zriadenia** uvedeného zdravotníckeho zariadenia. Žiadateľ o vydanie povolenia na poskytovanie lekárskej starostlivosti predkladá žiadosť **farmaceutovi samosprávneho kraja** spolu s dokumentáciou uvedenou v osobitnom zákone č. 140/1998 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení neskorších predpisov.

Príprava sestier, zdravotníckych asistentov a sanitárov

Na výkon **odborných pracovných činností sestry** sa po novom požaduje, aby občan Slovenskej republiky, **ktorý nikdy predtým nezískal odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania sestry**, získal

- vyššie odborné vzdelanie v odbore **diplomovaná všeobecná sestra** na príslušnej strednej zdravotníckej škole Slovenskej republiky alebo
- vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore **ošetrovatel'stvo** (Bc.).

Obidva študijné programy musia spĺňať požiadavku príslušných smerníc Európskej únie, že štúdium pripravujúce na výkon povolania sestry má v dennej forme štúdia trvať minimálne tri roky a zahŕňať 4 600 hodín, ktoré je pomerne rozdelené na teoretickú časť a praktickú časť.

Keďže aj príprava sestier, podobne ako príprava zubných lekárov, prebiehala pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie 1. mája 2004 inak, ako bola a je predstava Európskej únie, Slovenská republika musela pristúpiť k postupnému útlmu úplného stredného odborného štúdia v odbore všeobecná sestra na stredných zdravotníckych školách a ponechať na nich iba vyššie odborné štúdium.

Iba vyššie odborné štúdium v odbore diplomovaná všeobecná sestra na stredných zdravotníckych školách bolo hodnotiacou misiou Európskej komisie TAIEX v roku 2002 hodnotené ako plne kompatibilné s požiadavkami Európskej únie. Príprave sestier v úplnom strednom odbornom vzdelávaní na slovenských stredných zdravotníckych školách hodnotiacia misia vyčítala, že príprava na tak

náročné povolanie začínala už pred sedem-nástym rokom veku, čo považovala za neprípustné.

V prístupovej zmluve Slovenskej republiky k Európskej únii sa **vzdelanie sestier získané alebo štúdium sestier začaté na území Slovenskej republiky pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie** v tzv. nezosúladenom programe objavuje ako vzdelanie, na základe ktorého môže sestra naďalej pokračovať vo výkone tohto zdravotníckeho povolania a každý členský štát uzná jej vzdelanie za rovnocenné, ak na území Slovenskej republiky vykonávala činnosť sestry zodpovednej za všeobecnú ošetrovateľskú starostlivosť najmenej tri roky v priebehu posledných piatich rokov.

Z uvedeného vyplýva, že sestry, ktoré získali vzdelanie podľa doterajších predpisov, môžu naďalej na území Slovenskej republiky vo výkone odborných pracovných činností zdravotníckeho povolania sestry v doterajšom rozsahu pokračovať **bez toho**, aby si museli získané vzdelanie doplniť odborným štúdiom na vysokej škole (podrobne pozri prechodné ustanovenia nariadenia vlády č. 156/2002 Z. z., neskôr nariadenia vlády č. 212/2004 Z. z. a toho času nariadenia vlády č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania).

Nové stanovené požiadavky na získanie odbornej spôsobilosti na výkon povolania sestry sa tak skutočne vzťahujú len na osoby, ktoré nikdy sestrami neboli a po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie sa rozhodli alebo sa rozhodnú pripravovať na výkon tohto zdravotníckeho povolania na našom území.

V súčasnosti vyššie odborné vzdelanie v odbore **diplomovaná všeobecná sestra** na území Slovenskej republiky ponúkajú

- **Stredná zdravotnícka škola v Bratislave, Strečnianska 18**
- **Stredná zdravotnícka škola Petra Fouriera v Bratislave, Palackého 1**

- **Stredná zdravotnícka škola v Trnave, Daxnerova 6**
- **Stredná zdravotnícka škola v Nitre, Farská ulica 23**
- **Stredná zdravotnícka škola v Prešove, Sládkovičova 36**
- **Stredná zdravotnícka škola v Trenčíne, J. Braneckého 4**
- **Stredná zdravotnícka škola v Banskej Bystrici, Tajovského 24**
- **Stredná zdravotnícka škola v Košiciach, Kukučínova ulica 40**
- **Stredná zdravotnícka škola Sv. Alžbety v Košiciach, Mäsiarska 25**
- **Stredná zdravotnícka škola v Rožňave, Šafárikova 3**
- **Stredná zdravotnícka škola v Žiline, Hlboká cesta 23**
- **Stredná zdravotnícka škola M. T. Schererovej v Ružomberku, Dončova ulica 7**

Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore **ošetrovatel'stvo** ponúkajú na

- **Fakulte ošetrovatel'stva a zdravotníckych odborných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**
- **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
- **Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave**
- **Pedagogickej fakulte Katolíckej univerzity v Ružomberku**
- **Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre**
- **Vysokej škole zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety v Bratislave**
- **Fakulte zdravotníctva Prešovskej univerzity v Prešove**
- **Ústave zdravotníctva a ošetrovatel'stva Trenčianskej univerzity Alexandra Dubčeka v Trenčíne**

Po získaní vysokoškolského štúdia

I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore ošetrovateľstvo si sestry na území Slovenskej republiky môžu ďalej zvýšiť stupeň vysokoškolského vzdelania v magisterskom študijnom programe II. stupňa v študijnom odbore ošetrovateľstvo. Uvedený II. stupeň vysokoškolského vzdelania nie je podmienkou na výkon zdravotníckeho povolania sestry.

Licenciu na výkon zdravotníckeho povolania osobám, ktoré získali alebo im bola priznaná odborná spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania sestry, **vydáva Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek (www.sksapa.sk)** na základe podanej žiadosti. Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek vydáva sestram aj licenciu na samostatnú zdravotnícku prax v byte chorého alebo v zdravotníckom zariadení iného poskytovateľa (§ 10 a § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

V prípade, že sestra mieni vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť prevádzkovať **vlastnú agentúru domácej ošetrovateľskej starostlivosti alebo dom ošetrovateľskej starostlivosti**, je potrebné, aby licenciu získanú od komory predložila príslušnému (podľa miesta poskytovania zdravotnej starostlivosti) **úradu samosprávneho kraja** (najlepšie sestry samosprávneho kraja) **so žiadosťou o vydanie povolenia na prevádzkovanie niektorého z vymenovaných zdravotníckych zariadení**.

Sestra zabezpečuje základnú a špecializovanú ošetrovateľskú starostlivosť metódou ošetrovateľského procesu. **Rozsah ošetrovateľskej praxe sestry stanovuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 364/2005 Z. z.**, ktorou sa určuje rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou samostatne a v spolupráci s lekárom a rozsah praxe pôrodnej asistencie

poskytovanej pôrodnou asistentkou samostatne a v spolupráci s lekárom.

V súvislosti so zdravotníckym povolaním sestry je ešte potrebné spomenúť zdravotnícke povolanie zdravotnícky asistent a zdravotnícke povolanie sanitár, ktoré so sestrou úzko spolupracujú.

Zdravotnícki asistenti poskytujú pod odborným dohľadom sestry základnú ošetrovateľskú starostlivosť a spolupracujú pri špecializovanej ošetrovateľskej starostlivosti v rámci poskytovania zdravotnej starostlivosti metódou ošetrovateľského procesu a podieľajú sa na odborných administratívnych a dokumentačných prácach poskytovateľov zdravotnej starostlivosti.

Toto štúdium sa na príslušných stredných zdravotníckych školách Slovenskej republiky realizuje formou úplného stredného odborného vzdelania a zdravotnícky asistent je pripravovaný tak, aby bol schopný spolupracovať pri základných ošetrovateľských činnostiach so sestrou. Vzhľadom na príslušné smernice EÚ o minimálnych požiadavkách na obsah prípravy vzdelávacieho programu pre sestry sa zatiaľ **nepredpokladá**, že by zdravotnícky asistent mohol prevziať a samostatne vykonávať niektoré kompetencie sestry, ako sú napríklad odber krvi na vyšetrenie, spolupráca pri transfúzií krvi, cievkovanie ženy a pod., avšak má so sestrou spolupracovať pri komplexnej hygienickej starostlivosti, prevencii preležanín, dohliadaní nad pitným režimom a pod. Vznikom tohto nového študijného odboru budú sestry odbremenené od niektorých doterajších aktivít.

Vymedzenie rozsahu praxe zdravotníckeho asistenta je ustanovené vo vyhláške MZ SR č. 321/2005 Z. z. o rozsahu praxe v niektorých zdravotníckych povolaniach.

V súčasnosti v SR možno získať odbornú

spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania zdravotníckeho asistenta na

- Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Strečnianska 18
- Strednej zdravotníckej škole P. Fouriera v Bratislave, Palackého 1
- Strednej zdravotníckej škole v Trnave, Daxnerova 6
- Strednej zdravotníckej škole v Dunajskej Strede, Športová 349/34
- Strednej zdravotníckej škole v Skalici, Lichardova 1
- Strednej zdravotníckej škole v Nitre, Farská 23
- Strednej zdravotníckej škole v Nových Zámkoch, Pod kalváriou 1
- Strednej zdravotníckej škole sv. Vincenta de Paul v Topoľčanoch, 17. novembra 1056
- Strednej zdravotníckej škole v Trenčíne, Braneckého 4
- Strednej zdravotníckej škole v Považskej Bystrici, Odborov 341/2
- Strednej zdravotníckej škole v Banskej Bystrici, Tajovského 24
- Strednej zdravotníckej škole v Lučenci, Lúčna 2
- Strednej zdravotníckej škole vo Zvolene, J. Kozáčeka 4
- Strednej zdravotníckej škole v Žiline, Hlboká cesta 23
- Strednej zdravotníckej škole v Dolnom Kubíne, M. Hattalu 2149
- Strednej zdravotníckej škole v Liptovskom Mikuláši, Štúrova 1989
- Strednej zdravotníckej škole M. T. Schererovej v Ružomberku, Dončova 1
- Strednej zdravotníckej škole sv. Františka z Assisi v Čadci, Horná 137
- Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Kukučínova 40
- Strednej zdravotníckej škole sv. Alžbety v Košiciach, Mäsiarska 25
- Strednej zdravotníckej škole v Michalovciach, Masarykova 27
- Strednej zdravotníckej škole v Rožňave, Šafárikova 3
- Strednej zdravotníckej škole sv. Bazila Veľkého v Prešove,

Kmeťovo stromoradie 1

- Strednej zdravotníckej škole v Prešove, Sládkovičova 36
- Strednej zdravotníckej škole v Humennom, Lipová 32
- Strednej zdravotníckej škole Š. Kluberta v Levoči, Kláštorská 24/a
- Strednej zdravotníckej škole v Poprade, Levočská 5
- Strednej zdravotníckej škole vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 8

So zdravotníckymi povolaniami sestry a zdravotnícky asistent ešte úzko súvisí **zdravotnícke povolanie sanitár**. Sanitár má široké uplatnenie v zdravotníckom zariadení. Na oddeleniach zdravotníckeho zariadenia vykonáva pomocné práce zamerané na hygienu prostredia, je zodpovedný za udržiavanie čistoty v kuchynke, transportuje biologický a zdravotnícky materiál, manipuluje s bielizňou, vykonáva mechanickú očistu a dezinfekciu postelí a pod. Pod odborným dohľadom sestry sa podieľa na polohovaní pacienta, premiestňovaní a transporte v rámci operačného oddelenia a pod.

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie sanitár, sa požaduje získanie stredného odborného vzdelania v študijnom odbore sanitár, ktoré v súčasnosti možno získať na

- Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Strečnianska 18
- Strednej zdravotníckej škole P. Fouriera v Bratislave, Palackého 1
- Strednej zdravotníckej škole v Trnave, Daxnerova 6
- Strednej zdravotníckej škole v Dunajskej Strede, Športová 349/34
- Strednej zdravotníckej škole v Skalici, Lichardova 1
- Strednej zdravotníckej škole v Nitre, Farská 23
- Strednej zdravotníckej škole v Nových Zámkoch, Pod kalváriou 1
- Strednej zdravotníckej škole sv. Vincenta de Paul v Topoľčanoch, 17. novembra 1056
- Strednej zdravotníckej škole

- v Trenčíne, Braneckého 4
- Strednej zdravotníckej školy v Považskej Bystrici, Odborov 341/2
- Strednej zdravotníckej školy v Banskej Bystrici, Tajovského 24
- Strednej zdravotníckej školy v Lučenci, Lúčna 2
- Strednej zdravotníckej školy vo Zvolene, J. Kozáčka 4
- Strednej zdravotníckej školy v Žiline, Hlboká cesta 23
- Strednej zdravotníckej školy v Dolnom Kubíne, M. Hattalu 2149
- Strednej zdravotníckej školy v Liptovskom Mikuláši, Štúrova 1989
- Strednej zdravotníckej školy M. T. Schererovej v Ružomberku, Dončova 1
- Strednej zdravotníckej školy sv. Františka z Assisi v Čadci, Horná 137
- Strednej zdravotníckej školy v Košiciach, Kukučínova 40
- Strednej zdravotníckej školy sv. Alžbety v Košiciach, Mäsiarska 25
- Strednej zdravotníckej školy v Michalovciach, Masarykova 27
- Strednej zdravotníckej školy v Rožňave, Šafárikova 3
- Strednej zdravotníckej školy sv. Bazila Veľkého v Prešove, Kmeťovo stromoradie 1
- Strednej zdravotníckej školy v Prešove, Sládkovičova 36
- Strednej zdravotníckej školy v Humennom, Lipová 32
- Strednej zdravotníckej školy Š. Kluberta v Levoči, Kláštorská 24/a
- Strednej zdravotníckej školy v Poprade, Levočská 5
- Strednej zdravotníckej školy vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 8

Príprava pôrodných asistentiek

Na výkon **odborných pracovných činností pôrodnej asistentky** sa po novom požaduje, aby občan Slovenskej republiky, ktorý nikdy predtým nebol pôrodnou asistentkou alebo sestrou, získal

- vyššie odborné vzdelanie v odbore diplomovaná pôrodná asistentka na príslušnej strednej zdravotníckej škole Slovenskej republiky alebo
- vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore pôrodná asistencia (Bc.).

Obidva študijné programy musia spĺňať požiadavku príslušných smerníc Európskej únie, že štúdium pripravujúce na výkon povolania pôrodnej asistentky má v dennej forme štúdia trvať najmenej tri roky.

V súčasnosti vyššie odborné vzdelanie v odbore diplomovaná pôrodná asistentka na území Slovenskej republiky nie je možné absolvovať na žiadnej strednej zdravotníckej škole. V roku 2004 bol tento študijný odbor, vzhľadom na vysoký záujem o bakalárske štúdium na vysokých školách, rozhodnutím Ministerstva zdravotníctva SR vyradený zo siete stredných zdravotníckych škôl.

Napriek uvedenému faktu v súčasnosti vyššie odborné vzdelanie v odbore diplomovaná pôrodná asistentka na území Slovenskej republiky realizuje prostredníctvom dokončenia doterajších študijných cyklov, ktoré boli začaté pred jeho zrušením

- Stredná zdravotnícka škola v Bratislave, Strečnianska 18
- Stredná zdravotnícka škola v Trnave, Daxnerova 6
- Stredná zdravotnícka škola v Nitre, Farská 23
- Stredná zdravotnícka škola sv. Vincenta de Paul v Topoľčanoch, 17. novembra 1056

- Stredná zdravotnícka škola v Žiline, Hlboká cesta 4
- Stredná zdravotnícka škola v Rožňave, Šafárikova 3
- Stredná zdravotnícka škola v Banskej Bystrici, Tajovského 24
- Stredná zdravotnícka škola v Košiciach, Kukučínova 40
- Stredná zdravotnícka škola v Prešove, Sládkovičova 36

- Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore pôrodná asistencia možno v Slovenskej republike získať na
- Fakulte ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave
 - Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave
 - Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave
 - Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
 - Fakulte zdravotníctva Prešovskej univerzity v Prešove

Aj príprava pôrodných asistentiek, podobne ako príprava sestier, prebiehala pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie 1. mája 2004 inak, ako bola a je predstava Európskej únie. Slovenská republika musela pristúpiť k postupnému útlmu úplného stredného odborného štúdia v odbore ženská sestra na stredných zdravotníckych školách a mohla na tomto type školy ponechať iba vyššie odborné štúdium. Napriek tomu, že toto štúdium je zosúladené so smernicami Európskej únie, pre vysoký záujem o bakalárske štúdium na vysokých školách bolo na stredných zdravotníckych školách zrušené a realizuje sa už iba ako štúdium na vysokej škole.

V prístupovej zmluve Slovenskej republiky k Európskej únii sa **vzdelanie ženských sestier získané alebo štúdium sestier začaté na území Slovenskej republiky**

pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie v tzv. nezosúladenom programe objavuje ako vzdelanie, na základe ktorého môže sestra naďalej pokračovať vo výkone zdravotníckeho povolania pôrodnej asistentky a každý členský štát to uzná za rovnocenné, ak na území Slovenska najmenej tri roky v priebehu posledných piatich rokov vykonávala činnosť zodpovedajúcu činnostiam pôrodnej asistentky.

Z uvedeného vyplýva, že ženské sestry, ktoré získali vzdelanie podľa doterajších predpisov, môžu naďalej vo výkone zdravotníckeho povolania ženskej sestry v doterajšom rozsahu pokračovať bez toho, aby si museli získané vzdelanie doplniť (podrobne pozri prechodné ustanovenia nariadenia vlády č. 156/2002 Z. z., neskôr nariadenia vlády č. 212/2004 Z. z. a t. č. nariadenia vlády č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania).

Nové stanovené požiadavky na získanie odbornej spôsobilosti na výkon povolania pôrodnej asistentky sa skutočne vzťahujú len na osoby, ktoré nikdy neboli ženskými sestrami ani sestrami a po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie sa rozhodli alebo sa ešte len rozhodnú pripravovať na výkon zdravotníckeho povolania pôrodnej asistentky na našom území.

Licenciu na výkon zdravotníckeho povolania osobám, ktoré získali alebo im bola priznaná odborná spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania pôrodnej asistentky, **vydáva Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek (www.sksapa.sk)** na základe podanej žiadosti. Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek vydáva pôrodným asistentkám aj licenciu na samostatnú zdravotnícku prax v byte ženy, pacientky alebo v niektorom zdravotníckom zariadení (§ 10 a § 68 ods. 1 písm. a) zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdra-

votníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Rozsah ošetrovateľskej praxe pôrodnej asistentky stanovuje vyhláška Ministerstva zdravotníctva SR č. 364/2005 Z. z., ktorou sa určuje rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou samostatne a v spolupráci s lekárom a rozsah praxe pôrodnej asistencie poskytovanej pôrodnou asistentkou samostatne a v spolupráci s lekárom.

Príprava fyzioterapeutov a masérov

Fyzioterapeut je zdravotnícke povolanie, ktorý vykonáva činnosti zamerané na korekciu funkčných porúch pohybového systému prostredníctvom fyzioterapeutických, kinezioterapeutických a redukčných metód zdravotného postihnutia.

Ak ide o výkon **odborných pracovných činností fyzioterapeuta**, požaduje sa buď získanie

- vyššieho odborného vzdelania **v odbore diplomovaný fyzioterapeut** na príslušnej strednej zdravotníckej škole na území Slovenskej republiky,
- vysokoškolského vzdelania I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom **odbore fyzioterapia**, alebo
- vysokoškolského vzdelania II. stupňa v magisterskom študijnom programe v študijnom **odbore fyzioterapia**.

V súčasnosti vyššie odborné vzdelanie **v odbore diplomovaný fyzioterapeut** na území Slovenskej republiky ponúkajú

- **Stredná zdravotnícka škola v Bratislave, Záhradnícka 44**
- **Stredná zdravotnícka škola v Trnave, Daxnerova 6**
- **Stredná zdravotnícka škola v Banskej Bystrici, Tajovského 24**
- **Stredná zdravotnícka škola v Košiciach, Kukučínova 40**

Vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore **fyzioterapia** možno v Slovenskej republike získať na

- **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave**
- **Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
- **Fakulte ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**

a vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v magisterskom študijnom programe v študijnom odbore **fyzioterapia** na

- **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave**
- **Fakulte ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**

V oblasti fyzioterapie môžu odborné pracovné činnosti u poskytovateľov zdravotnej starostlivosti v rozsahu získaného vzdelania naďalej vykonávať aj osoby, ktoré získali odbornú spôsobilosť podľa doterajších právnych predpisov v študijnom odbore rehabilitačný pracovník alebo rehabilitačná sestra na stredných zdravotníckych školách v Slovenskej republike.

Licenciu na výkon samostatnej zdravotníckej praxe osobám, ktoré získali odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania fyzioterapeut, vydáva **Slovenská komora iných zdravotníckych pracovníkov, laborantov, asistentov a technikov (www.skizpalt.sk)** na základe podanej žiadosti.

V súvislosti so zdravotníckym povolaním fyzioterapeuta je ešte potrebné spomenúť zdravotnícke povolanie masér. *Masér* je v porovnaní s fyzioterapeutom nižšie kvalifikovaným zdravotníckym pracovníkom. Na výkon odborných pracovných činností maséra postačuje získať úplné stredné odborné vzdelanie na niektorej zo stredných zdravotníckych škôl v študijnom odbore masér.

V súčasnosti v SR možno získať požadované úplné stredné odborné vzdelanie v študijnom odbore **masér** na

- **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**

- **Strednej zdravotníckej škole v Trnave, Daxnerova 6**
- **Strednej zdravotníckej škole v Banskej Bystrici, Tajovského 24**
- **Strednej zdravotníckej škole v Žiline, Hlboká cesta 23**
- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Kukučínova 40**
- **Strednej zdravotníckej škole v Michalovciach, Masarykova 27**
- **Strednej zdravotníckej škole Š. Kluberta v Levoči, Kláštorská 24/a** (aj masér pre zrakovo hendikepovaných žiakov)
- **Strednej zdravotníckej škole v Nových Zámkoch, Pod kalváriou 1**
- **Strednej zdravotníckej škole v Liptovskom Mikuláši, Štúrova 1989**

Príprava zdravotníckych záchranárov

Na výkon odborných pracovných činností v **záchranej zdravotnej službe** je popri lekárovi s príslušnou špecializáciou (v špecializačnom odbore urgentná medicína, prípadne v špecializačnom odbore anesteziológia a intenzívna medicína) pripravovaný **hlavne zdravotnícky záchranár**. Na získanie **plnej kvalifikácie na výkon zdravotníckeho povolania zdravotnícky záchranár** sa požaduje získanie

- úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore **zdravotnícky záchranár** na príslušnej strednej zdravotníckej škole,
- vyššieho odborného vzdelania v študijnom odbore **diplomovaný zdravotnícky záchranár** na príslušnej strednej zdravotníckej škole alebo
- vysokoškolského vzdelania I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore **urgentná zdravotná starostlivosť**.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vyššie odborné vzdelanie v študijnom odbore diplomovaný zdravotnícky záchranár a úplné stredné odborné vzdelanie v študijnom odbore zdravotnícky záchranár na

- **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Strečnianska 18**
- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Kukučínova 40**
- **Strednej zdravotníckej škole v Banskej Bystrici, Tajovského 24**

a vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore urgentná zdravotná starostlivosť na

- **Fakulte ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**
- **Fakulte sociálnych vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre**
- **Fakulte zdravotníctva Prešovskej univerzity v Prešove**

Vzhľadom na nedostatok kvalifikovaných zdravotníckych záchranárov v zdravotníckej praxi a na potrebu zabezpečenia potrebných odborných pracovných činností zdravotníckeho záchranára v záchranných zdravotných službách v súvislosti s ich modernizáciou vyhláška MZ SR č. 741/2004 Z. z. v platnom znení, ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti o záchranej zdravotnej službe, pripustila, že ak prevádzkovateľ záchranej zdravotnej služby nemá možnosť zamestnať kvalifikovaného zdravotníckeho záchranára, môže namiesto neho použiť na pracovnom mieste určenom pre zdravotníckeho záchranára aj sestru s najmenej trojročnou zdravotníckou praxou v ústavnom zdravotníckom zariadení.

Rozsah zdravotníckej praxe zdravotníckeho záchranára v záchranej zdravotnej službe ustanovuje vyhláška č. 321/2005 Z. z. o rozsahu praxe v niektorých zdravotníckych povolaniach.

Príprava laborantov

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **technik laboratórnej medicíny**, sa požaduje získanie vysokoškolského vzdelania II. stupňa v magisterskom študijnom programe v študijnom odbore laboratórne vyšetrovacie metódy.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vzdelanie na

- **Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave**
- **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave**

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **medicínsko-technický laborant**, sa požaduje získanie vysokoškolského vzdelania I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore laboratórne vyšetrovacie metódy alebo získanie vyššieho odborného vzdelania v študijnom odbore diplomovaný medicínsko-technický laborant.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore laboratórne vyšetrovacie metódy na

- **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave**
- **Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
- **Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave**

a vyššie odborné vzdelanie v študijnom odbore diplomovaný medicínsko-technický laborant na

- **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**
- **Strednej zdravotníckej škole v Trenčíne, Branekého 4**

- **Strednej zdravotníckej škole v Banskej Bystrici, Tajovského 24**
- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17**

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **zdravotnícky laborant**, sa požaduje získanie úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore zdravotnícky laborant.

V súčasnosti v SR možno získať požadované úplné stredné odborné vzdelanie v študijnom odbore zdravotnícky laborant na

- **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**
- **Strednej zdravotníckej škole v Trenčíne, Branekého 4**
- **Strednej zdravotníckej škole v Banskej Bystrici, Tajovského 24**
- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17**

Na výkon odborných pracovných činností ak ide o povolanie **farmaceutický laborant** sa požaduje získanie úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore farmaceutický laborant.

V súčasnosti v SR možno získať požadované úplné stredné odborné vzdelanie v študijnom odbore farmaceutický laborant na

- **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**
- **Strednej zdravotníckej škole v Trnave, Daxnerova 6**
- **Strednej zdravotníckej škole v Banskej Bystrici, Tajovského 24**
- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17**

V laboratóriách poskytovateľov zdravotnej starostlivosti môžu naďalej vykonávať laboratórne činnosti aj iní zdravotnícki pracovníci, ako biológovia, chemici, fyzici a genetici, ktorí získali

vzdelanie na iných ako stredných zdravotníckych školách alebo lekárskech alebo zdravotníckych fakultách vysokých škôl SR.

Príprava rádiologických asistentov

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **rádiologický asistent**, sa požaduje získanie vysokoškolského vzdelania I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore rádiologická technika alebo získanie vyššieho odborného vzdelania v študijnom odbore diplomovaný rádiologický asistent.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore **rádiologická technika** na

- **Fakulte ošetrovatel'stva a zdravotníckych odborných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**
- **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave** (rádiologická asistencia) a vyššie odborné vzdelanie v študijnom odbore diplomovaný rádiologický asistent na
- **Strednej zdravotníckej škole v Bratislave, Záhradnícka 44**
- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17**

Obsahom pracovnej činnosti rádiologického asistenta je základná rádiologická skiagrafia a asistencia pri zložitejších skiaskopických vyšetreniach s kontrastnými látkami alebo zložitejších rádiologických, rádioterapeutických vyšetreniach.

Príprava očných optikov a optometristov

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **očný optik**, sa požaduje získanie úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore očný optik.

V súčasnosti v SR možno získať požadované úplné stredné odborné vzdelanie v študijnom odbore očný optik na

- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17.**

Študijný odbor očný optik je aktívovaný na jedinej škole v Slovenskej republike. Tento odbor pripravuje pracovníka na vykonávanie kvalifikovanej činnosti na pracoviskách očnej optiky.

Z hľadiska praxe získava zručnosti v zhotovovaní všetkých druhov okuliarov a oklúzorov a v meraní zorníc a ostatných tvárových rozmerov potrebných na zhotovenie okuliarov.

Štúdium sa končí odbornou maturitnou skúškou, ktorá má praktickú a teoretickú časť. Absolvent študijného odboru očný optik môže samostatne vykonávať zdravotno-technické služby obyvateľstvu na pracoviskách očnej optiky.

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **optometrista**, sa požaduje získanie vyššieho odborného vzdelania v študijnom odbore diplomovaný optometrista.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vzdelanie na

- **Strednej zdravotníckej škole v Košiciach, Moyzesova 17**

Diplomovaný optometrista je vysoko-kvalifikovaný samostatne pracujúci odborník v oblasti očnej optiky, optometrie a manažmentu. Odbornú zložku charakterizuje dokonalá profesionálna odbornosť v týchto

oblastiach: posudzovanie a návrh okuliarov pri myopii, hypermetropii, astigmatizme, presbiopii a afakii po predchádzajúcom objektívnom zistení refrakcie, objektívne vyšetrenie refrakcie a vymeriavanie potrebných parametrov na aplikáciu kontaktných šošoviek, zisťovanie videnia a farbicitu u brancov, vodičov a zamestnancov v doprave, vyšetrowanie rovnováhy a binokulárnych funkcií, kontrola a preskúšavanie používaných očných pomôcok, ich prispôsobovanie, úprava a drobné opravy, vyšetrenia súvisiace s predpisovaním korekčných pomôcok. Absolvent študijného odboru sa uplatní v štátnom a neštátnom zdravotníckom zariadení ako garant a manažér činností odboru, ktorý hodnotí kvalitu navrhovaných a zhotovených očných pomôcok, organizuje a podieľa sa na obchodno-podnikateľskej, vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti v oblasti očnej optiky.

Príprava ortopedických technikov

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **ortopedický technik**, sa požaduje získanie úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore ortopedický technik.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vzdelanie na

- **Strednej zdravotníckej školy v Bratislave, Záhradnícka 44**
- **Strednej zdravotníckej školy v Žiline, Hlboká cesta 23**

Absolvent študijného odboru je spôsobilý vykonávať činnosti na oddeleniach ortopedickej protetiky nemocníc, vo výrobe ortopedických bandáží, ortopedickej obuvi a vo výdajniach ortopedicko-protetických pomôcok.

Príprava asistentov výživy

Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **asistent výživy**, sa požaduje získanie úplného stredného odborného vzdelania v študijnom odbore asistent výživy.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vzdelanie na

- **Strednej zdravotníckej školy v Bratislave, Záhradnícka 44**
- **Strednej zdravotníckej školy v Košiciach, Moyzesova**

Obsahom pracovnej činnosti asistenta výživy je asistencia pri zabezpečovaní liečebnej výživy pacientov v zdravotníckych zariadeniach a pri kontrole prípravy a výdaja stravy, spolupráca s ústavným diabetológom a ošetrojúcim lekárom pri predpisovaní, príprave a podávaní individuálnych a špeciálnych diét, spolupráca pri zavádzaní nových diétnych režimov a kontrola dodržiavania technologických postupov pri príprave stravy a jej výdaji.

Príprava verejných zdravotníkov

Podpora a ochrana verejného zdravia sú základnými zložkami verejného zdravotníctva. Na výkon odborných pracovných činností, ak ide o povolanie **verejný zdravotník**, sa požaduje získanie vysokoškolského vzdelania I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore **verejných zdravotníctvo** alebo získanie vysokoškolského vzdelania II. stupňa v magisterskom študijnom programe v študijnom odbore **verejných zdravotníctvo**.

V súčasnosti v SR možno získať požadované vysokoškolské vzdelanie I. stupňa v bakalárskom študijnom programe v študijnom odbore verejné zdravotníctvo na

- **Fakulte verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**
 - **Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave**
 - **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave**
 - **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave**
 - **Lekárskej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach**
- a vysokoškolské vzdelanie II. stupňa v magisterskom študijnom programe v študijnom odbore verejné zdravotníctvo na
- **Fakulte verejného zdravotníctva Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**
 - **Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave**
 - **Jesseniovej Lekárskej fakulte v Martine Univerzity Komenského v Bratislave**
 - **Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave**

Hlavne pre verejné zdravotníctvo sa v Slovenskej republike pripravovali aj asistenti hygieny a epidemiológie.

Vzhľadom na uvedené bakalárske a magisterské vysokoškolské programy určené pre verejné zdravotníctvo však bolo vyššie odborné vzdelávanie na stredných zdravotníckych školách v študijnom odbore diplomovaný asistent hygieny a epidemiológie už vyradené zo siete študijných odborov stredných zdravotníckych škôl v Slovenskej republike.

Príprava psychológov, logopédov a liečebných pedagógov

Príprava psychológov, logopédov a liečebných pedagógov prebieha v magisterskom vysokoškolskom programe II. stupňa spravidla na iných fakultách vysokých škôl, ako sú fakulty pripravujúce lekárov, zubných lekárov, farmaceutov, sestry, pôrodné asistentky a podobne. Zdravotnícka prax už potvrdila ich nezastupiteľné miesto v poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ochrany zdravia, ale najmä rehabilitácie v zmysle uľahčovania a opätovnej integrácie osoby do zdravotnej spoločnosti.

AKREDITÁCIA

Vysokoškolské vzdelávanie, špecializačné vzdelávanie a certifikačné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov môžu vzdelávacie ustanovizne uskutočňovať len v akreditovaných študijných programoch.

Akreditáciu vysokoškolského vzdelávania zdravotníckych pracovníkov sa zaoberá Akreditačná komisia vlády Slovenskej republiky, ktorá sídli na Ministerstve školstva Slovenskej republiky.

Akreditáciu **špecializačného a certifikačného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov** sa zaoberá **Akreditačná komisia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky na ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov**, ktorá je odborným poradným orgánom Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky vo veciach ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov.

Akreditačná komisia MZ SR na ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov po prvýkrát zasadala 2. decembra 2004 a predsedom sa stal Prof. MUDr. Juraj Pechan, CSc. Komisia má 14 členov vrátane predsedu a 14 pracovných skupín (každý člen reprezentuje jednu z kategórií zdravotníckych pracovníkov a predsedá jednej z pracovných skupín) a podľa prerokovanej problematiky využíva možnosť prizývania externých expertov.

Jej hlavnými úlohami sú:

- tvoriť a odporúčať ministrovi zdravotníctva na schválenie vzorové špecializačné študijné programy, vzorové certifikačné študijné programy a študijné programy sústavného vzdelávania,
- posudzovať a navrhovať ministrovi zdravotníctva udeliť právo uskutočňovať špecializačný, certifikačný študijný program alebo študijný program sústavného vzdelávania (t. j. akreditovať vzdelávací program),
- komplexne posudzovať podmienky

a kvalitu poskytovaného vzdelávania, nezávisle sledovať a hodnotiť pedagogickú, odbornú, materiálno-technickú spôsobilosť vzdelávacích ustanovizní, ktoré získali akreditáciu,

- sledovať jednotné vydávanie dokladov o ďalšom vzdelávaní.

Rozhodnutie o akreditácii vydané touto akreditačnou komisiou má platnosť päť rokov od vydania, je neprevoditeľné na inú osobu a predpokladá dodržiavanie stanovených povinností pod hrozbou zrušenia rozhodnutia.

Kontakt:

- **MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY**
Sekcia zdravotníckeho vzdelávania
Odbor riadenia zdravotníckeho vzdelávania
Limbová 2, 837 57 Bratislava
Tel.: 02/593 73 171, 02/593 73 373
Fax: 02/593 73 400
e-mail: monika.hozlarova@health.gov.sk
zuzana.slezakova@health.gov.sk

FINANCOVANIE VZDELÁVANIA ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV

Vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov na **stredných zdravotníckych školách** je financované zo štátneho rozpočtu podľa § 4 o financovaní štátnych škôl, § 5 o financovaní štátnych školských zariadení a § 6 o financovaní neštátnych škôl zákona č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov.

Hlavným zdrojom financovania vzdelávania zdravotníckych pracovníkov na **vyšokých školách** sú podľa § 89 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov dotácie zo štátneho rozpočtu podľa osobitného predpisu, t. j. zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktoré udeľuje Ministerstvo školstva Slovenskej republiky.

Študenti verejných vysokých škôl pripravujúci sa na zdravotnícke povolanie platia školné a poplatky spojené so štúdiom na verejnej vysokej škole podľa § 92 a § 93 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách.

Na pokrytie výdavkov potrebných na svoju činnosť verejná vysoká škola využíva aj ďalšie zdroje a na finančné zabezpečenie hlavnej činnosti zostavuje rozpočet pozostávajúci z výnosov a nákladov na kalendárny rok a hospodári na jeho základe.

Ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov sa podľa § 39a zákona č. 351/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení zákona č. 720/2004 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov môže financovať z

- prostriedkov zamestnávateľov,
- prostriedkov rozpočtov samosprávnych krajov alebo obcí,
- prostriedkov rozpočtov zdravotných poisťovní,
- úhrad zdravotníckych pracovníkov, ktorí sú účastníkmi ďalšieho vzdelávania,
- prostriedkov štátneho rozpočtu,
- prostriedkov nadácií a iných právnických osôb a fyzických osôb,
- iných zdrojov.

MZ SR t. č. pripravuje vyhlášku o výške úhrady zdravotníckeho pracovníka za ďalšie vzdelávanie a podklady na čerpanie Európskych fondov na budovanie potrebných odborných personálnych kapacít v systéme zdravotnej starostlivosti Slovenskej republiky.

SÚSTAVNÉ VZDELÁVANIE

Európske smernice kladú dôraz na zabezpečenie celoživotného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, a to z pochopiteľného dôvodu prevencie potenciálneho poškodenia pacienta. Ustanovujú povinnosť členských štátov, aby zabezpečili **sústavné vzdelávanie** zdravotníckych pracovníkov a ponechávajú na ich zodpovednosť, akým spôsobom túto povinnosť splnia.

Tento záväzok sa vyskytuje v koncepčných a strategických materiáloch a právnych predpisoch Slovenskej republiky ako záväzok jedného z členských štátov Európskej únie. Podľa zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti je celoživotné vzdelávanie povinnosťou zdravotníckeho pracovníka. **Sústavné vzdelávanie je charakterizované ako priebežné obnovovanie a udržiavanie získanej odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania v súlade s rozvojom príslušných odborov po celý čas výkonu príslušného zdravotníckeho povolania.**

Zdravotnícky pracovník si túto povinnosť plní špecializačným štúdiom alebo certifikačnou prípravou v akreditovanej vzdelávacej inštitúcii, ale **najmä napínaním jednotlivých zložiek sústavného vzdelávania**, ktoré sú definované v nariadení vlády SR č. 743/2004 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov.

V rámci **nemerateľnej zložky** sústavného vzdelávania sa mu významne započítava samostatné štúdium a výkon odbornej zdravotníckej praxe v príslušnom odbore. V rámci **merateľnej zložky** sústavného vzdelávania sa zohľadňuje, či sa zdravotnícky pracovník **aktívne alebo pasívne** zúčastňuje vzdelávacích aktivít na lokálnej, miestnej, okresnej, krajskej, celoslovenskej alebo medzinárodnej úrovni, či sa zúčastňuje odborných stáží, či vykonáva

va pedagogickú, publikačnú alebo vedeckovýskumnú činnosť atď.

Sústavné vzdelávanie zdravotníckeho pracovníka by mala priebežne evidovať a v stanovenom intervale (päťročný) hodnotiť príslušná zdravotnícka **stavovská organizácia**, okrem zdravotníckych pracovníkov záchrannej zdravotnej služby, ktorých v stanovenom jednoročnom intervale hodnotí zamestnávateľ. Kritériá a spôsob hodnotenia sústavného vzdelávania rieši vyhláška MZ SR č. 366/2005 Z. z. o kritériách a spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov.

V prípade zistenia nedostatkov môže hodnotiteľ požiadať zamestnávateľa zdravotníckeho pracovníka o ich odstránenie alebo upozorniť Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, alebo ponúknuť možnosť preskúšania, alebo uložiť sankciu v podobe dočasného pozastavenia až zrušenia licencie.

Úlohou zamestnávateľov je vytvoriť podmienky na ďalšie vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov v činnostiach, ktoré súvisia s vykonávanými odbornými, špecializovanými a certifikovanými pracovnými činnosťami; úlohou komôr je ponukou vzdelávacích akcií a inými formami spolupráce so zamestnávateľmi a Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou spolupôsobiť pri zabezpečovaní kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

UZNÁVANIE VZDELANIA

Na území Slovenskej republiky môžu zdravotnícke povolanie vykonávať aj osoby, ktoré získali vzdelanie prípadne aj odbornú prax mimo územia Slovenskej republiky.

Problematika uznávania kvalifikácií zdravotníckych pracovníkov z členských štátov Európskej únie, ale i tretích krajín, v Slovenskej republike vecne patrí pod dva rezorty:

- v kompetencii **rezortu školstva** je uznávanie základných kvalifikácií, teda **dosiahnutého stredoškolského** (krajské školské úrady), ale **najmä vysokoškolského pregraduálneho** vzdelania zdravotníckych pracovníkov (Stredisko pre ekvivalenciu dokladov sa zaoberá uznávaním dokladov z členských štátov Európskej únie, vysoké školy z nečlenských štátov),
- **Ministerstvo zdravotníctva SR** je zodpovedné za uznávanie **diplomov o špecializáciách**, predovšetkým lekárov a zubných lekárov.

Obidve ministerstvá preto intenzívne spolupracujú pri všetkých kľúčových zákonodarných iniciatívach, ktoré bolo a je nevyhnutné vykonať v tejto oblasti v zmysle systému vzájomného uznávania odborných kvalifikácií, ktorý je neodmysliteľnou súčasťou pravidiel voľného pohybu osôb ako jedného zo základných hodnotových znakov Európskych spoločností.

V rámci Európskych spoločností je slobodný pohyb osôb považovaný za jeden z ich nosných pilierov, ako filozofický základ veľkej zjednotenej Európy, ako súčasť jednotného vnútorného trhu. Vnútorný trh únie je definovaný v článku 7a Zmluvy o Európskych spoločnostiach ako oblasť bez vnútorných hraníc, v ktorých je zabezpečený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu.

Občan ktorejkoľvek členskej krajiny **smie poskytovať zdravotnú starostlivosť** na území inej členskej krajiny za istých presne stanovených podmienok. Na výkon zdravotníckeho povolania musí byť taký občan

- bezúhonný,
- eticky spôsobilý,
- zdravotne spôsobilý,
- odborne spôsobilý.

K týmto požiadavkám patrí aj požiadavka na ovládanie jazyka hostiteľskej členskej krajiny. **Jazykové znalosti** však musia byť striktne oddelené od procesu uznávania dosiahnutého vzdelania.

Za splnenie stanovených podmienok u cudzinca uchádzajúceho sa o výkon zdravotníckeho povolania na území Slovenskej republiky **zodpovedá zamestnávateľ**, ktorý je na území Slovenskej republiky; v prípade osôb uchádzajúcich sa o výkon zdravotníckeho povolania vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť (teda nie v pracovnom pomere založenom písomnou pracovnou zmluvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom), za splnenie podmienok zodpovedá príslušná **komora, ktorá vydáva licenciu**.

Zamestnávateľ ani komora však zatiaľ nie sú zákonodarcom splnomocnené posudzovať vzdelanie a odbornú spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania získaného mimo územia Slovenskej republiky. Preto by mal zamestnávateľ alebo komora od cudzinca vyžadovať doklad o uznaní vzdelania získaného v zahraničí od už uvedených orgánov a inštitúcií.

Odborná spôsobilosť na výkon zdravotníckeho povolania je podľa

Európskej únie sumárom dosiahnutého vzdelania a dĺžky odbornej praxe jednotlivého zdravotníckeho pracovníka.

Prostredníctvom viacerých smerníc Rady EÚ a Európskeho parlamentu vytvorili orgány Európskej únie systém minimálnych požiadaviek na každé zdravotnícke povolanie tak, aby sa dosiahol stav, keď bude možné bez akýchkoľvek prekážok uznávať vzdelanie (doklad o vzdelaní) získané na výkon zdravotníckeho povolania v jednom členskom štáte za rovnocenné so vzdelaním v ktoromkoľvek inom členskom štáte.

Mechanizmus vzájomného uznávania kvalifikácií je náročný proces a prebieha na dvoch úrovniach a to

na úrovni automatického uznávania kvalifikácií pre konkrétne zdravotnícke povolania ako lekár, zubný lekár, farmaceut, sestra a pôrodná asistentka a **na úrovni tzv. všeobecného systému uznávania** pre ostatné zdravotnícke povolania, čo v praxi znamená, že každá krajina má právo si určiť, za akých podmienok bude dané vzdelanie uznávať.

Automatické uznávanie vzdelania sa zatiaľ postupne darí len pri piatich zdravotníckych povolaniach, ktorými sú **lekár, zubný lekár, farmaceut, sestra a pôrodná asistentka**.

Ostatné zdravotnícke povolania patria pod systém uznávania, ktorý je upravený tzv. **smernicami všeobecného systému**, čo v praxi znamená, že každá krajina má právo si určiť, za akých podmienok dané vzdelanie uzná alebo nie. Uznanie odbornej spôsobilosti patriace pod všeobecný systém môže byť podmienené

- dodatočnou odbornou praxou ako kompenzáciou nedostatku vo vzdelaní a praxi v porovnaní s tou, ktorá sa požaduje v hostiteľskom členskom štáte (štát nemôže požadovať prax dlhšiu ako štyri roky),
- prechodným obdobím na adaptáciu,

na prekonanie zásadných rozdielov medzi požadovaným vzdelaním a nadobudnutým vzdelaním alebo rozsahom požadovaných činností v danej profesii (prechodným obdobím sa v tomto kontexte rozumie vykonávanie tejto profesie v hostiteľskom štáte pod dohľadom kvalifikovanej osoby, avšak toto obdobie nesmie byť dlhšie ako tri roky),

- testom spôsobilosti na vykompenzovanie zásadných rozdielov medzi obsahom nadobudnutého vzdelania a praxe počas štúdia a rozsahom požadovaných činností v danej profesii.

Len jednu z týchto troch požiadaviek možno využiť. Žiadateľ si zvyčajne volí medzi adaptačným obdobím a testom spôsobilosti.

Dňa 7. septembra 2005 bola v Štrasburgu uverejnená nová smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2005/36/ES zo 6. júla 2005, ktorá nadobudla platnosť 27. septembra 2005. Táto nová smernica ku dňu 27. septembra 2007 definitívne nahradí tzv. sektorové smernice týkajúce sa povolania lekár, zubný lekár, farmaceut, sestra, pôrodná asistentka ako aj smernice tzv. všeobecného systému, ktoré v súčasnosti regulujú ostatné zdravotnícke povolania. Všetky členské štáty sú povinné transponovať túto smernicu do svojich právnych predpisov a zabezpečiť, aby nadobudli účinnosť najneskôr 27. septembra 2007. Transpozícia novej smernice teda nevyhnutne prinesie úpravy aj v legislatíve SR, predovšetkým v právnych predpisoch v gestorstve MŠ SR, MZ SR ale aj iných rezortov.

POTVRDZOVANIE VZDELANIA

Rovnaké pravidlá na uznanie vzdelania platia aj pre orgány iných členských štátov Európskej únie v prípade, že sa slovenský občan s kvalifikáciou získanou na území SR alebo Československa na výkon zdravotníckeho povolania rozhodol pracovať v inom členskom štáte, ako je Slovenská republika.

V zdravotníckych povolaniach **lekár, zubný lekár, farmaceut, sestra a pôrodná asistentka** môže dosiahnuť tzv. automatické uznanie vzdelania orgánom iného členského štátu po predložení dokladu o vzdelaní získanom na území Slovenskej republiky, ktorý je zosúladený s požiadavkami Európskej únie, alebo aj dokladu získaného na území Slovenskej republiky pred vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie, ak sa príslušnému orgánu iného členského štátu **predloží**

- **potvrdenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky**, že sa toto vzdelanie na území Slovenskej republiky považuje za rovnocenné so vzdelaním realizovaným na území Slovenskej republiky podľa tzv. zosúladených študijných programov s Európskou úniou alebo
- **potvrdenie Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky spojené s osvedčením**, že štúdium síce nezodpovedalo zosúladeným požiadavkám, ale možno priznať právo vykonávať príslušné povolanie, lebo bolo na území SR doplnené potrebnou zdravotníckou praxou,
- v prípade, že ide o lekára alebo zubného lekára, ktorý získal špecializáciu, predloží **aj osvedčenie od Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave**, či diplom o špecializácii získaný pred vstupom SR do Európskej únie zodpovedá niektorému z automaticky uznávaných dokladov o špecializácii vydávaných na území SR po jej vstupe do Európskej únie, ktoré sú uvedené v prílohe príslušnej smernice EÚ.

Príloha č. 1

Zoznam stredných zdravotníckych škôl (ďalej len „SZŠ“) v Slovenskej republike

Názov školy	Adresa školy	Webová stránka
BANSKÁ BYSTRICA		
SZŠ	Tajovského 24, 974 09	www.szsbb.sk
BRATISLAVA		
SZŠ Petra Fouriera	Palackého 1, 811 02	www.szsphost.sk
SZŠ	Strečnianska 18, 851 05	www.szsba.sk
SZŠ	Záhradnícka 44, 821 08	
ČADCA		
SZŠ sv. Františka z Assisi	Horná 137, 022 01 Čadca	
DOLNÝ KUBÍN		
SZŠ	M. Hattalu 2151, 02601	www.szsdk.sk
DUNAJSKÁ STREDA		
SZŠ	Športová 349/34, 929 01	
HUMENNÉ		
SZŠ	Lipová 765/32 , 066 01	
KOŠICE		
SZŠ	Kukučínova 40, 040 01	
SZŠ sv. Alžbety	Mäsiarska 25, 040 01	
SZŠ	Moyzesova 17, 040 01	www.szske.sk
LEVOČA		
SZŠ	Kláštorská 24/a, 054 01	www.szslevoca.sk
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ		
SZŠ	Štúrova 1989, 031 01	www.szssturlm.sk
LUČENEC		
SZŠ	Lúčna 2, 984 01	www.szslucnalc.sk
MICHALOVCE		
SZŠ	Masarykova 27, 071 01	
NITRA		
SZŠ	Farská 23, 949 01	www.szsfarska.edu.sk
NOVÉ ZÁMKY		
SZŠ	Pod Kalváriou 1, 940 55	www.szskalvarianz.sk

PREŠOV		
SZŠ	Sládkovičova 36, 080 01	
SZŠ sv. Bazila Veľkého	Kmeťovo stromoradie 1, 080 01	
POPRAĐ		
SZŠ	Levočská 5, 058 01	
POVAŽSKÁ BYSTRICA		
SZŠ	Odborov 341/2, 017 01	
ROŽNAVA		
SZŠ	Šafárikova 3, 048 01	
RUŽOMBEROK		
SZŠ M. T. Schererovej	Dončova 7, 034 01 SKALICA	
SZŠ	Lichardova 1, 909 01	www.szsskalica.edu.sk
SVIDNÍK		
SZŠ milosrdného Samaritána	Sov. hrdinov 80, 089 01	szsms.host.sk
TOPOĽČANY		
SZŠ sv. Vincenta de Paul	17. novembra 1065, 955 01	gymvtpo.edu.sk
TRENČÍN		
SZŠ	J. Branecského 4, 911 01	szstn.sk
TRNAVA		
SZŠ	Daxnerova 5, 917 01	
ZVOLEN		
SZŠ	J. Kozáčeka 4, 960 01	
ŽILINA		
SZŠ	Hlboká cesta 23, 010 01	szshlbokaza.edu.sk

Príloha č. 2

Zoznam fakúlt vysokých škôl v Slovenskej republike zameraných na štúdium pre zdravotníckych pracovníkov

Názov fakulty	Adresa fakulty	Webová stránka
BRATISLAVA		
Lekárska fakulta Univerzity Komenského Slovenská zdravotnícka univerzita:	Špitálska 24, 813 72	www.fmed.uniba.sk
1. Fakulta zdravotníckych špecializačných štúdií	Limbová 12, 833 03	www.szu.sk
2. Fakulta ošetrovateľstva a zdravotníckych odborných štúdií	Limbová 12, 833 03	www.szu.sk
3. Fakulta verejného zdravotníctva	Limbová 12, 833 03	www.szu.sk
Farmaceutická fakulta Univerzity Komenského	Odbojárov 10, 832 32	www.fpharm.uniba.sk
KOŠICE		
Lekárska fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika	Trieda SNP 1, 040 66	www.medic.upjs.sk
NITRA		
Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva Univerzity Konštantína Filozofa	Kraskova 1, 949 74	www.ukf.sk
MARTIN		
Jesseniova lekárska fakulta Univerzity Komenského v Bratislave	Záborského 2, 036 45	www.jfmed.uniba.sk
PREŠOV		
Fakulta zdravotníctva Prešovskej univerzity	Sládkovičova 36, 080 24	www.unipo.sk
RUŽOMBEROK		
Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity	Nám. Andreja Hlinku 56/1, 034 01	www.fedu.ku.sk
TRNAVA		
Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity	Univerzitné nám. 1, 918 43	www.truni.sk

Použitá literatúra

- Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Nariadenie vlády SR č. 156/2002 Z. z. o odbornej spôsobilosti pracovníkov v zdravotníctve
- Nariadenie vlády SR č. 212/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti pracovníkov v zdravotníctve
- Zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Vyhláška MZ SR č. 741/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti o záchranej zdravotnej službe
- Nariadenie vlády SR č. 742/2004 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania
- Nariadenie vlády SR č. 743/2004 Z. z. o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností
- Vyhláška MZ SR č. 321/2005 Z. z. o rozsahu praxe v niektorých zdravotníckych zariadeniach
- Vyhláška MZ SR č. 364/2005 Z. z., ktorou sa určuje rozsah ošetrovateľskej praxe poskytovanej sestrou samostatne a v spolupráci s lekárom a rozsah praxe pôrodnej asistencie poskytovanej pôrodnou asistentkou samostatne a v spolupráci s lekárom
- Vyhláška MZ SR 366/2005 Z. z. o kritériách a spôsobe hodnotenia sústavného vzdelávania zdravotníckych pracovníkov
- Nariadenie vlády SR č. 179/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 743/2004 o spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností
- Vyhláška MZ SR č. 287/2005 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 741/2004 Z. z., ktorou sa ustanovujú niektoré podrobnosti o záchranej zdravotnej službe

*Upozornenie:
Informácie sú orientačné, napríklad podrobnosti o konkrétnom štúdiu a prijímacom konaní je potrebné žiadať od príslušnej vzdelávacej ustanovizne uvedenej v materiáli a podrobnosti o právach súvisiacich s jednotlivými zdravotníckymi povolaniami hľadať v konkrétnom právnom predpise uvedenom v tejto brožúre a sledovať ich priebežnú aktualizáciu!*

Niektoré informácie nájdete podrobnejšie aj na internetovej stránke www.health.gov.sk v kapitole „Pre zdravotníckych profesionálov“, podkapitola „Vzdelávanie a uznávanie kvalifikácií“.

Všetky právne predpisy uvedené v kapitole „Použitá literatúra“ nájdete na internetovej stránke www.zbierka.sk.

■ VZDELÁVANIE ZDRAVOTNÍCKYCH PRACOVNÍKOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

- Zostavila
PhDr. Kvetoslava Beňušová, MPH
- Spolupracovali
Mgr. Monika Hozlárová
Mgr. Zuzana Mendňanová
Mgr. Marián Nagy
PhDr. Zuzana Slezáková, PhD., MPH
Mgr. Verona Šablová
Doc. PhDr. Vlasta Závodná, PhD.
Schválil 28. novembra 2005
Rudolf Zajac, minister zdravotníctva Slovenskej republiky
- Poďakovanie
Odbor ošetrovateľstva MZ SR,
Sekcia ekonomiky MZ SR